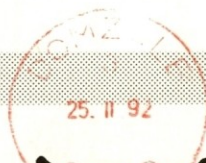
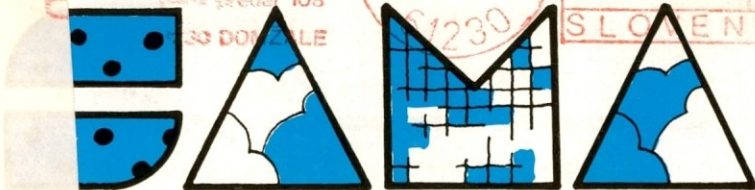

KNJIŽNICA
DOMŽALE
p. o. b.

TOSAMA

KNJIŽNICA DOMŽALE
Ljubljanska 58
61230 DOMŽALE

GLASILO DELAVCEV TOSAME

T. 2 · FEBRUAR 1992 · LETO XXVII · Izhaja od oktobra 1965

PRIZNANJA INOVATORJEM V TEKSTILNI INDUSTRIJI

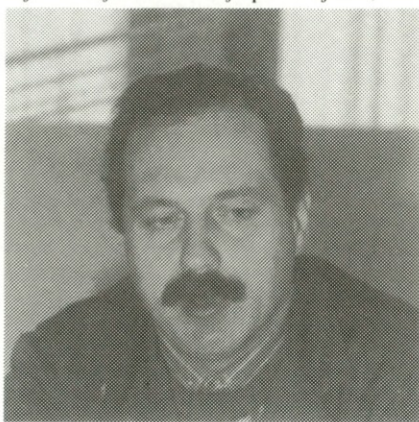
Komisija za raziskovalno dejavnost pri splošnem združenju tekstilne industrije Slovenije je tudi letos podelila tri nagrade "Inovator leta tekstilne industrije Slovenije za leto 1991". Drugo nagrado je prejel naš JANKO VELKAVRH za inovacijo, s katero je zmanjšal porabo toplotne energije pri beljenju vate. Skupaj s skupino sodelavcev se je lotil izrabe toplotnih odpadnih vod, kondenzatov in dimnih plinov. Celoten projekt zmanjšanja porabe toplotne energije, ki je prav pri beljenju vate in gaze zelo velik, sestavlja več izboljšav in racionalizacij celotnega proizvodnega kroga. Te prinašajo velik prihranek energije, večjo produktivnost, omogočajo boljše kakovost in hkrati zmanjšujejo onesnaževanje okolja. Rešitve so take, da bi bile zanimive tudi za vse podobne tehnologije v drugih tovarnah, saj prinašajo veliko znižanje proizvodnih stroškov in prispevajo k varstvu okolja.

JANKO VELKAVRH je povedal:

"Na podelitvi sem bil kot predstavnik skupine, ker sem se pri tej inovaciji najbolj angažiral. Projekta smo se lotili interdisciplinarno, zato so v skupi-

ni zajeti vsi strokovni profili. Izvedbo te inovacije ocenjujem kot lep primer timskega dela. Poleg mene so sodelovali še Marija Koman, pokojni Frenk Cerar, Miha Kerč, Dušan Dolgan, Franc Peterlin in Janez Dimic.

TOSAMA se na podelitvah te nagrade, ki je letos prvič že državna, kar pogosto pojavlja, kar bi nepoučenim lahko pustilo vtis, da je pri nas inovacijska dejavnost bolj spodbujana, kot

je v resnici. Morda je pogosto pojavljanje TOSAME zasluga prizadevnih predsednikov naše komisije za inovacije – prej Jožeta Podpeskarja in Friderika Anzija, zdaj pa Marije Koman.

Osebnostno moram reči, da me je reakcija na to inovacijo v TOSAMI prizadela.

Inovacijo smo normalno prijavi Komisiji, ki jo je kot tako priznala in ocenila njeno vrednost, vendar jo je strokovni kolegij zavrnil, ker naj ne bi šlo za inovacijo, ampak za rešitve v okviru svojih delovnih nalog, da smo prijavitelji delali na projektu le poleg zunanjih izvajalcev in da so bile uporabljene znane rešitve. To stališče se do danes ni spremenilo, kljub temu da je v nasprotju z našim pravilnikom in oceno republiške komisije.

Ko smo se po podelitvi na Gospodarski zbornici Slovenije pogovarjali s člani državne Komisije so ti izrazili zadovoljstvo, ker se je izobrazbena raven inovaterjev dvignila. Še pred leti je bila skoraj praviloma na ravni mojstrov, ključavničarjev, mehanikov. Vendar pa je inženirska struktura sposobna prinesiti več koristi, predlagati rešitve na višjem nivoju. Za to pa je potrebna določena spodbuda. Na žalost v TOSAMI tega še nismo spoznali.

Glede same inovacije lahko rečem, da že daje pričakovane rezultate. V proizvodnji je olajšalo delo, večni veliki potrebi po topli vodi je zadoščeno, ob tem pa se je poraba plina zmanjšala za četrtnino. Rešen je problem, ki je bil v TOSAMI prisoten desetletja.

■ ML

ZNIŽEVANJE STROŠKOV ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

SPLOŠNO O ENERGIJI:

Ker energije ni v izobilju, je njena poraba omejena. Energija pa je predpogoj za življenje in razvoj. Zato se vse razvite družbe razpoznavajo z majhno porabo energije na enoto družbenega proizvoda in na prebivalca. Pri njih proizvodnja temelji na znanju in s tem so dani osnovni pogoji za izboljšanje kvalitete življenja prebivalstva.

Razvite dežele so po energetske krizi družbeni proizvod povečale bolj kot pa potrebno energijo.

Za zmanjšanje električne energije pa smo v našem podjetju v preteklem letu tudi mnogo storili in v tem pogledu sledimo razvitim deželam.

ZMANJŠANJE STROŠKOV ZA ELEKTRIČNO KONICO Z IZRAVNAVANJEM ODJEMA

Splošno o konici:

Težave, ki jih imajo dobavitelji električne energije zaradi neenakomerno-

sti odjema porabnikov, skušajo dobavitelji odpraviti preko tarifnih postavk posameznega porabnika. To je razvidno iz fakture za plačilo električne energije, ki vsebuje postavko za konico (obračunsko moč), ki znaša 40–70 % celotne fakture. Iz tega je

razvidno, da je izravnavanje konic ukrep za racionalno porabo električne energije, ki bo prinesel največji prihranek.

Konica v TOSAMI:

V letu 1991 je bila poraba električne energije v podjetju 7.351.525 kWh v vrednosti 16.379.000 SLT.

V tem znesku pa porabljena energija predstavlja samo cca 40 % stroškov. Preostanek (60 % stroškov) pa je podjetje plačalo za doseženo konico v 15 minutnem intervalu.

Dosežena povprečna konica v lanskem letu je bila 1914 kW, maksimalna dosežena pa kar 2040 kW v mesecu aprilu.

Da bi znižali zgoraj omenjene stroške za konico smo že v preteklih obdobjih večkrat dali izmeriti diagram gibanja konice. Takratne meritve so pokazale, da je konica dokaj izravnana in jo ni bilo možno ekonomično znižati.

Zaradi povečevanja strojnega parka in nakupi večjih porabnikov pa smo predvidevali, da je konica že bolj časovno neenakomerna po višini. Enotedenska meritev v začetku leta 1991 je pokazala, da je konica časovno precej nihajoča in jo je možno znižati z izklapljanjem bremen.

Na osnovi meritev so sodelavci INEA izdelali idejni projekt, ki je obravnaval izhodišča za vgradnjo sistema za izravnavo konic, nato pa še projekt za izvedbo. V skladu z njim so naši elektriki povezali posamezne enote mikror računalniškega sistema SIK 800, ki jih je dobavila INEA in sicer:

1. Nadzorni mikror računalnik s pisalnikom:

Njegova funkcija je komunikacija z operaterjem preko sinoptičnih shem, diagramov in tabelaričnih prikazov. Kot sistemski program je vanj vgrajen programski paket Factory Link ameriške firme US-DATA, ki je trenutno v svetu oce-

njen kot eden najboljših programov te vrste v svetu.

2. Procesni mikror računalnik za bremena:

Procesni mikror računalnik odčitava stanje bremen, vrši algoritem izravnavanja konic ter po potrebi izklaplja bremena. Procesni mikror računalnik lahko z nastavljenimi parametri deluje povsem samostojno, tako je zagotovljena največja možna zanesljivost sistema.

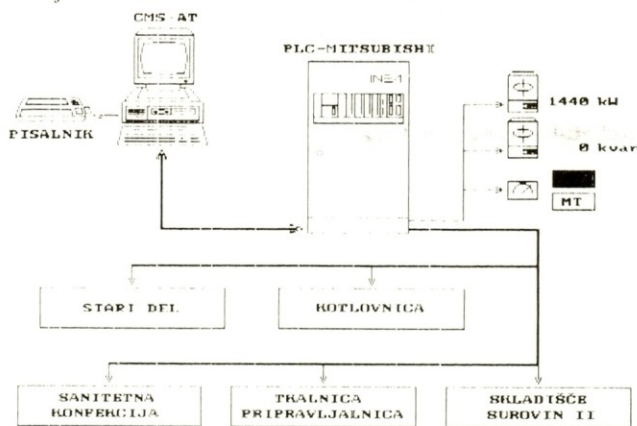
3. Merilna garnitura:

Merilna garnitura je bila prirejena tako, da omogoča merjenje konice le v času VT. Tako smo merjenje konice iz 24 ur skrajšali na 13 ur, kar omogoča manjše število intervencij na bremenih.

4. Krmilne plošče:

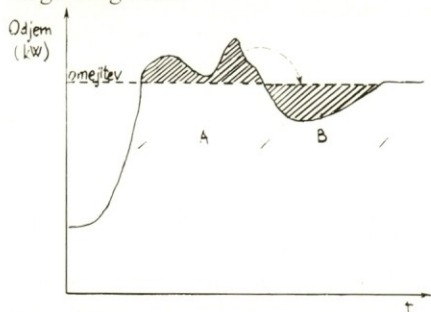
Služijo za povezavo med bremenom in procesnim računalnikom.

Zgradba mikror računalniškega sistema SIK800:

Delovanje sistema:

Sistem deluje na principu izklapljanja tistih porabnikov električne energije, ki imajo zalogo in jih za določen čas brez škode za proizvodni proces izključi iz delovanja. Enostaven princip zmanjšanja konic je razviden iz sledečega diagrama:

Celoten sistem temelji na algoritmu, ki meri odjem in napoveduje porabo

električne energije v petnajstminutnem intervalu in med vsemi možnimi kombinacijami izklopov izbere tistega, ki ob najmanjšem številu izklopov ne prekorači nastavljene omejitve moči.

Programska oprema omogoča operaterju spreminjanje parametrov bremen (moči, čas izklopa, prioritetni razred) in nastavljanje omejitve obratunske konice.

Z mikror računalniškim sistemom SIK 800 nadziramo in spremljamo odjem električne energije in delovanje bremen, ki so priključena na sistem.

V mesecu novembru smo pričeli s poizkusnim obratovanjem. Celoten sistem zajema 19 večjih bremen v podjetju, ki jih je možno izklapljeti. Na

večino bremen vplivamo avtomatsko. Rezultati poizkusnega obratovanja so že vidni saj skoraj vsak mesec znižamo konico za cca 100 kW kar znese 70.000 SLT prihranka vsak mesec. Daljinsko izklapljanje bremen smo s pridom že uporabili ob zadnji redukciji električne energije.

V preteklem letu smo obnovili in povečali tudi kompenzacijo jalove energije s čimer smo zmanjšali njeno porabo z dodanimi kondenzatorji na tako nizko vrednost, da nam mesečno zmanjšuje znesek za porabljeno energijo za 80.000 SLT.

Načrtovanje nadaljnega dela:

Do konca februarja, ko bo izvršen prevzem, bo podjetje INEA dopolnila programsko, opremo tako da bomo lahko spremljali cos fi faktor.

– Prav tako pa bo printer vsak moment avtomatsko izpisal, za koliko je sistem znižal konico. S tem bomo lahko točno spremljali, koliko smo prihranili vsak mesec.

– Z dvema števčema porabe električne energije bomo že takoj pričeli s pomočjo nadzornega računalnika CMS-AT nadzirati dnevne diagrame porabe električne energije.

Kasneje imamo v planu zamenjati še ostale električne števce z impulznimi, ki merijo porabo energije po uporabnikih in oddelkih.

S tem bomo dosegli, da bi se zbirali podatki porabljene električne energije po porabnikih in tehnoloških postopkih. Tako bi zelo hitro in precej bolj točno kot sedaj izračunali velikost stroškov za električno energijo v posameznem izdelku.

V letošnjem letu imamo planirano vgradnjo mikror računalniškega sistema za nadzor klima naprav, pri čemer bo operater vsak trenutek videl tudi temperature in vlažnost posameznih proizvodnih prostorov in nato lahko hitro reagiral.

S tem namenom smo pri kabliranju sistema za izravnavo konic vse kable speljali v na novo izdelano stikalno omara v kurilnici. Ta st. omara je opremljena s tipkalo za daljinski vklop vseh klima naprav podjetja. Delovanje posameznih klima naprav pa je razvidno na sinoptični shemi. Tako lahko sedaj vzdrževalec klima naprav centralno nadzira delovanje klima naprav.

■ D.D.

OCENJUJEMO IN SUGERIRAMO

KAKŠEN SINDIKAT SI ŽELIMO, KAKO OCENJUJEMO NJEGOVO DELO, KAJ PRIČAKUJEMO OD NJEGA, JE UČINKOVIT IN ZAKAJ NE?

To je le nekaj vprašanj, na katera skušajo odgovoriti člani.

Anketa je anonimna.

“Sem član sindikata, vendar njegove pomoči zaenkrat še nisem potreboval. Kako bi ga ocenil? Opažam, da teža bremena preveč leži na enem samem človeku, to je predsedniku. Če hoče ščititi delavce, mora imeti pomoč drugih sindikalistov in tudi strokovnjakov.

Tega pa se ne poslužujejo, češ, da zmorejo sami. Ko opazijo, da ne gre, je že prepozno. Moti me tudi sindikalni pluralizem. To slabi sindikalno moč. Sindikat naj bo eden in ta naj da od sebe kar največ. Saj preprost delavec ne ve, kam naj se vključi, za njega je pomembno le, da ima delo in so mu zagotovljene pravice. Mislim tudi, da sindikat – katerikoli – premalo da na propagando. Nekaj je bilo rečenega na to temo na začetku, ko smo se včlanjevali. Takrat so nekateri videli le, da bo treba plačati članarino. Zato se niso včlanili. Ko pa so kdaj kasneje želeli zaščito zaradi kršitve pravic, so bili odslovljeni, ker niso člani sindikata. Sem sicer proti prisili, vendar bi sindikat moral biti bolj agresiven, če želi pridobivati člane. Sami ljudje ne bodo tekali za njim!

Sicer je pa poglobljena naloga sindikata danes ustaviti rast brezposelnosti. Ne vem kako, vendar je to nujno. Tudi v podjetjih bi moral biti bolj “siten”. Ne sme se dati odpraviti z besedami – “saj še ni kritično”. Vedeti mora, kako podjetje služi in opozarjati – boljše preveč kot premalo.”

“V sindikat se nisem včlanil. Razlog za to je, ker ne vidim interesa. Če se človek kamorkoli včlani, mora biti za to motiviran, videti mora nek cilj. Mislim, da bi v podjetju bilo pol manj članov, če jih ne bi zaupniki “pobirali” po oddelkih in jim niso povedali, da imajo možnost izbire. Že v prejšnjih letih sem videl, da sindikat ni učinkovit. Sedaj ni nič bolje. Če si presežek, ti noben sindikat ne more pomagati. Ljudje smo celo taki, da bo nekdo raje tebe spravil, da bo le sebe rešil (pa čeprav je sindikalist)”.

“Od sindikata podjetja, ki je glede na dejavnost specifično, sem pričakoval, da se bo sposoben samostojno organizirati. Kot tak pa bi moral omogočiti včlanitev delavcem tako v ZSSS, Neodvisnost in Sindikat '90. V nekaterih podjetjih imajo takšno organizacijo. Učinkovitost? To je relativen pojem. Sindikat je lahko še tako učinkovit, vendar ko podjetju manjka dela, je z učinkovitostjo hitro konec.

Učinkovitost se po mojem kaže v dveh bistvenih stvareh: da sindikat doseže za delavce čimbolj ugodno pogodbo o zaposlitvi in da v nadaljevanju zagotovi uresničevanje te pogodbe. Mislim tudi, da premalo vemo o sindikalnih gibanjih zunaj Slovenije. Razvoj gre namreč dalje, kolektivna pogodba ni več toliko pomembna kot socialni pakt. To pomeni, da sindikat pristaja na dejansko možnost družbe in potem deluje v teh okvirih. Še to graditi je treba na panožnem povezovanju”.

“Sindikat nima nobene moči. Če kaj reče, mu hitro zaprejo usta. Le če si

si sam sposoben pomagati, uspeš. Res, da je zakon omogočil sindikatu sodelovanje pri zagotavljanju pravic delavcem, vendar je to več ali manj le na papirju. Ne spominjam se, da bi sindikat to pravico (ki ni majhna, če jo znaš izkoristiti) kaj učinkovito koristil.

Sem član sindikata, vendar me moti to, da od svojega zaupnika ne izvem, kaj dela sindikat, o čem se pogovarja, kakšne so njegove akcije”.

“Od sindikata ne pričakujem dosti, ker je nemočen. Pa ne zaradi sebe, ampak zaradi sistema. Žalostno je, da delavec nima nikogar, ki bi se zanj postavil. “Ničesar se ne bojim, za mano stoji sindikat!” – tega delavec, ki pošteno dela, ne more reči. Kajti sindikat nima nobenega orožja, da bi preprečil brezposelnost, da bi reševal delovna mesta. Ne morem reči, da naš sindikat ne dela. Čutiti ga je, pomaga nam nabaviti ozimnico, kupiti kaj pod ugodnimi pogoji. Pogrešam široko razvejano dejavnost, ki jo je včasih bilo več”.

»Sindikat? Brezpogojno mora zastopati delavca! V disciplinskih postopkih, na primer. Mora se postaviti na stran delavca, ki ga zastopa, poiskati njegove dobre strani. Ne pa, da že vnaprej za vse kršitelje sprejme sklep, da slabih delavcev ne bo podpiral. Saj ne gre za podporo, tega sindikat še ni doumel.«

KONKURENCA NA OBISKU

Kakšnega posebnega sprejema TOMŠIČEV sindikat Neodvisnost v TOSAMI ni doživel. Je bilo temu kriva slaba propaganda ali pa smo vsi zadovoljni s Samostojnimi sindikati. Kakor koli že, slab odziv ni preprečil planirane akcije neodvisnosti. Izmed štirih prisotnih je načelno na funkcijo sindikalnega zaupnika pristal **ing. Viljem Dolenc**:

“Prav velike izbire ni bilo. Zaenkrat še ne vem, kaj bi počel s to funkcijo, ker programa Neodvisnosti ne poznam. Od gospoda Tomšiča, ki se je osebno potrudil priti v TOSAMO sem prejel gradivo, ki ga še nisem uspel pregledati. Na funkcijo sem pristal načelno, ne pa še vsebinsko. To se bo zgodilo le v primeru, če bom videl, da je sindikat Neodvisnost to, kar jaz osebno od sindikata pričakujem. Seveda pozdravljam akcije obstoječega sindikata v TOSAMI v obliki nabave pralnega praška, krompirja, svinjskih polovic. Vendar pa se sam s tem ne nameravam ukvarjati. Prav tako se sindikat po mojem okusu ne sme pečati s politiko, pač pa je njegova naloga, da zagotovi delavcem pravice in ugodnosti, kot jih imajo delavci na zahodu – to pa so tudi trinajsta plača, darilo podjetja ob rojstnem dnevu, obletnici poroke. Za socialno plat naj skrbi Rdeči križ in Karitas, pralni prašek in druge stvari si kupimo sami za plačo, ki pa mora biti seveda taka, da bomo to zmoгли.”

■ ML

SINDIKAT – POGAJALEC

Ni naključje, da je območna organizacija ZSSS Domžale v program izobraževanja vključila tudi temo "Kako se uspešno pogajati". Pogajanja postajajo vse bolj eden temeljnih načinov delovanja sindikatov.

Minili so časi, ko je bilo dovolj, da je sindikat svoje predloge in zahteve posredoval na delavski svet, ki jih je največkrat sprejel.

Časi so se spremenili. Ne zadošča več direktorju ali organu upravljanja posredovati ustno ali pismeno zahtevo, predlog ali pobudo. Za uveljavitev zahteve, pobude, predloga se je treba pripraviti za pogajanja.

Pri nas je problematika kolektivnega pogajanja relativno nova. Do leta 1990 smo imeli kolektivno pogodbo za delavce, zaposlene pri zasebnikih. Zakon iz leta 1990 pa je za večino slovenskih podjetij uvedel kolektivne pogodbe kot instrument urejanja odnosov med delom in kapitalom.

Proces kolektivnega pogajanja se je pokazal kot relativno zapleten ion dolgotrajen postopek, pri katerem pa nimamo izkušenj.

KAKO NAJ SINDIKAT UPORABI SVOJO MOČ

Aduti sindikata so številčnost, dobra organiziranost, borbenost in solidarnost. Ko sindikat vzpostavlja odnos z vodstvom, se mora odločiti, kakšen bo pristop. Če sindikat oceni, da je treba v spopad, bo spopad konflikt, keb bo vodstvu treba s silo odvzeti privilegije. Boljši je spravljiv pristop, ko sindikat računa, da bo skupaj z vodstvom reševal probleme. Ta dva opisana načina sta skrajna, obstajajo vmesne stopnje. Prvi pristop je značilen za angleške, drugi za japonske sindikate. Od pristopa je tudi odvisno, kakšno metodo bo sindikat uporabil: pogajanje, stavko, dr.

SINDIKAT KOT "NAPAKA VODSTVA"

V slehernem podjetju nastopata dva nasprotujoča si elementa – medtem ko si kapital (delodajalec) želi večji dobiček, si delo (delavec) želi večjo plačo. Če so merila poštena, naj bi vsak imel toliko, da bi bil zadovoljen. Vendar večinoma ni tako – navadno eden pridobiva na račun drugega. Ker nastopa sindikat kot borec za večjo stopnjo zadovoljevanja delavčevih potreb, je zanje privlačen. Tam, kjer ni poštena delitve rezultatov dela, kjer delodajalec ne zadovoljevu potreb in interesov delavcev, je sindikat označen kot "napaka vodstva".

V SVETU MOČ SINDIKATA UPADA

To mora biti dobrodošlo, saj pomeni, da so delavci zadovoljni, da delodajalci zadovoljujejo njihove potrebe. Aktivnost sindikata zato ni več potrebna. Vendar pa smo mi še daleč od tega.

KOLEKTIVNA POGAJANJA

Imamo splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, splošno kolektivno pogodbo za negospodarstvo, panožne pogodbe, podjetniške pogodbe.

Vsaka "nižja", specifičnejša pogodba lahko delavcu zagotovi širše pravice od predhodne. Zato delodajalci zavlačujejo s podpisom kolektivnih pogodb "nižje vrste".

Pogajanje sindikata bo usmerjeno običajno na uresničevanje in spoštovanje določil kolektivnih pogodb. Bistvo pogajanja bo iskanje rešitve, sprejemljive za obe stranki.

POGAJANJE JE PROCES

Pogajanje je proces, ki je lahko tudi zelo dolgotrajen. Za sindikat je važno, da se na pogajanje dobro pripravi. Najmočnejši je prvi vtis, zato je temu treba posvetiti še posebno pozornost. Pri pogajanju uporabimo različne dejavnosti – od dokazovanja, prepričevanja, do predlaganja rešitev, mešetaranja in sporazume vanja.

Osnove in merila pri določanju stroškov, ki jih imajo delavci v zvezi z delom

Osnove v mesecu februarju

Nagrade mentorjem in inštruktorjem

1.512,70 SLT/176 ur

Delo v deljenem delovnem času s

– prekinitvijo nad 2 uri
2.521,20 SLT/176 ur

Dnevnice za službena potovanja v državi

– cela dnevnicca 1.008,00 SLT
– polovična dnevnicca 514,00 SLT
– znižana dnevnicca 373,00 SLT

Kilometrini z osebnimi vozili
14,20 SLT/km

Stroški za prevoz na delo

– oddaljenost do 4 km
60,00 SLT/dan
– oddaljenost od 4 km do 8 km 74,00 SLT/dan
– oddaljenost od 8 km do 12 km 86,00 SLT/dan
– oddaljenost od 12 km do 16 km 106,00 SLT/dan
– oddaljenost nad 16 km 120,00 SLT/dan

Odpravnine nad 20 let delovne dobe 37.818,00 SLT

Osnove za izračun deleža delovne učinkovitosti šoferjev in spremljevalcev

– prevožen kilometer 0,95 SLT
– tekoči kilometer 0,64 SLT
– spremljevalec tovora 0,38 SLT

■ Albina Kosmač

MODA '92

ali ŠE VELIKO SE MORAMO NAUČITI

Še nikoli nisem bila na ljubljanskem modnem sejmu. Letos sem si ga z velikim pričakovanjem sklenila ogledati. Čisto laično, čeprav delam v podjetju, ki spada v tekstilno vejo. Na sejmu je namreč mrgolelo strokovnjakov, ki so poznavalsko otipavali blago in debatirali pred posameznimi razstavnimi prostori.

Gneče niti ni bilo, zato si je bilo mogoče vse razstavljeno v miru ogledati. Usnjeni izdelki so se predstavili najprej. Res lepo! Ne razumem, kako je lahko TOKO ob takih izdelkih v težavah. Lepi so tudi izdelki IU Vrhnike. Ne morem si kaj, da ob pogledu na raznobarno usnje ne bi pomislila na astronomske cene, zaradi katerih nikoli ne bom nosila te torbice, teh čevljev, tega plašča.

Blago! Barve bodo letos žive, izgleda. To mi je všeč! Veliko oranžno-rdeče-črnih kombinacij – mehiške barve so to. Tudi pastelnih se ne manjka. Res, prav za vsak okus.

Zelo rada imam blago in veliko ga kupujem, vendar kljub številnim razstavljalcem nisem našla ničesar, kar bi mi zaprlo sapo; kot sem pričakovala.

Nekaj drugega so seveda izdelki avstrijskih proizvajalcev (prešito blago, potiskan gladek žamet). Morda bi omenila le novo blago flavista. Je nekaj posebnega, čisto novega. Blago je podobno semišu, mehko, primerno za vsako priložnost.

Zelo pa me je razočarala konfekcija. Nekaj lepih plaščev mi je ostalo v spominu, morda kaka Rašičina pletenina in Liscino perilo, pa italijanska mornarska kombinacija. To pa je tudi vse. Mura, Novoteks, Labod me niso ganili. Ko sem odhajala na sejem, sem se kar malo bala skomin, ki me bodo pestile še pol leta po ogledu. Pa sem k sreči odšla čisto pomirjena domov.

Bolj kot razstavni izdelki, pa je name naredilo vtis nekaj drugega. Ne najdem pravega izraza, še najbližji je: balkanska zanikrnost. Pa prav nič ne pretiravam. Najprej prospekti! Edini prospekt, ki lahko nosi to ime, je last Odeje iz Škofje Loke. Na celem razstavišču ni imelo svojih prospektov niti deset proizvajalcev. Prospektov, teh najenostavnejših predstavitev

proizvajalcev in izdelkov! Ne vem, ali je to že preživela reč in so na pohodu reklame druge vrste? Kdo ve?

Druga, še hujša zadeva pa so sami razstavni prostori. Aranžerji so se res lepo potrudili, ni kaj. Ko le ne bi k vsakemu prostoru spadal tudi kakšen predstavnik proizvajalca! Včasih so na sejmih prijetne hostese "pazile" na razstavljenih izdelkih. Tu pa je v "zaku-

lisju" mrgolelo ljudi, da nisi vedel, kdo je kdo – ne verjamem, da se je na sejmu sklenilo toliko poslov, kot je dajal videz. Mize ob razstavljenih izdelkih, vsem na očeh, so se šibile pod težo jedalnice (pomfrita, pleskavice, kotletov itd..) in pijače.

Cigaretni dim je meglil pogled na obleke, smeh in krohot (nič v stilu sklepanja poslov) se je razlegal izza panojev. Nekateri proizvajalci so si privoščili pravcato veselico. Res, da je bil ob mojem ogledu ravno čas kosila, vendar mislim, da vonj po roštilju in pečenem krompirju ne sodi med elegantne obleke in fino perilo.

Moja ocena ob koncu je naslednja: V letu 1992 se bomo lepo in drago oblačili, barve bomo izbirali po želji. Ženske bomo zapeljevale v čipkastih bodyjih, sexy nogavicah, kratkih krilcih, špichozah, otroci bodo v glavnem v trenirkah, moški pa se bodo odevali v umirjene barve hlač, črtaste srajce in svilene kravate. Spali bomo na potiskanem, nagrajenem damastu Bombažne predilnice in tkalnice Tržič, se brisali v prelepe Svilanitove brisače in kukali k sosedom skozi Velana zavese.

In ne skrbite: če sodim po bogato obloženih mizah v "zakulisju", tudi tekstilna industrija še ne bo propadla!

■ Marjana Lubinič

Zadnjič smo se hvalili z novimi tlemi v belilnici. Zdaj, ko so tla lepa, bi bil čas, da je na vrsti strop. Voda pridno pronica skozenj, na tleh pa nastaja celo jezero, ravno pravšnje, da ti spodrsne in se v njem skopaš.

V SPOMIN

**In zdaj je tema.
Mesečina le mračno sveti.
Ni besede.
Ne veje veter več
in v blede obraze šepeta tišina.**

V hladnem januarskem dnevu smo se na domžalskih žalah poslovili od naše upokojene sodelavke **MILICE REBOLJ**.

Pred tridesetimi leti je prišla v naš kolektiv. Skromna, tiha, prijazna, ustrezljiva, kjerkoli se je pojavila. Pa naj si bo v kuhinji pri pripravi malic ali v ekspeditu, kjer je sklenila 22-letno delo v TOSAMI.

Sadove dela je užila kratek čas. V pokoj je odšla invalidsko, pred petimi leti.

Radi smo jo imeli, ker je bila do nas tako iskrena, topla, za današnji svet mnogo premila.

Take se bomo večno spominjali in želimo ji miren in spokojen počitek v slovenski zemlji.

ZAHVALE

Sindikalni organizaciji se najlepše zahvaljujem za obisk v času moje bolezn.

Še posebna zahvala Heleni in Nadi za izkazano pozornost.

IVO MURIČ

Sindikalni organizaciji TOSAME se prav lepo zahvaljujem za večkratni obisk, cvetje in denarno pomoč med mojo boleznijo.

ANGELCA KOČAR

Vsem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za vso izkazano pozornost in darilo, ki bo v trajen spomin.

Enaka zahvala velja tudi vodstvu kolektiva za knjižno darilo.

Še enkrat hvala vsem.

JULIJANA JEMEC

Ob nenadni in nenadejani izgubi moža in najinega očeta PETRA PLANINCA, se vsem najlepše zahvaljujemo za sočutje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se sindikatu TOSAME, oddelkoma BELILNICE in VLAKNOVIN za dragoceno pomoč. Še posebej gre zahvala Oktetu Tosa-

ma za občutno zapete pesmi. Hvala vsem!

Žalujoča žena Pavla
ter sinova Peter in Janko

V VINU JE RESNICA

zato tudi glava boli

- Domovina, ti si kakor zdravje (čedalje dražja ...).
- Da se ministri vozijo z BMW-jem ni noben luksuz.
- Luksuz je imeti dvoje čevljev na leto!
- Do priznanja smo se borili za državo, po priznanju se pričnimo proti njej (davkoplačevalec).

- Z večjo demokracijo pridejo manjše plače, večje cene in ponekje prazne trgovine (svetovni pojav).
- In beseda je meso postala..... in jo pojedjo (politiki).
- Kaj hudiča se razburjate ob dražjem mleku, pa kupujte BMW, ti so ja cenejši! (Vzklik v vladi).
- Volitve bodo, a kaj ko še ni Stranke obubožanih in razžaljenih.
- V vinu je resnica, poslej je še bolj cenena.

MAGIČNI KVADRATI

■	1	2	3	4	5	6	■	13	14	15	16	17	18
1								13					
2								14					
3								15					
4								16					
5								17					
6								18					
■	7	8	9	10	11	12	Sestavil: Boštjan Burger	19	20	21	22	23	24
7								19					
8								20					
9								21					
10								22					
11								23					
12								24					

Vodoravno in navpično:

1. Razprava, obravnavanje česa
2. Vrsta trdega, mastnega sira z rdečo skorjo
3. Narodni park v Maliju
4. Obesek, ki naj bi varoval pred nesrečo
5. Preprost ruski kmečki voz s konjsko vprego
6. Vrsta organskih spojin iz aldehydov in alkoholov
7. Desetletje
8. Potomec, naslednik
9. Predel Finske ob izlivu reke Kinijoki
10. Pristaniško mesto v južnem Maroku, 1960 ga je porušil potres
11. Prostor med hribovjem
12. Nepremočljiva vetrovka
13. Menica ali ček v mednarodnem denarnem prometu
14. Brezbarven, vnetljiv ogljikov vodik olefinske vrste
15. Staroskandinavski pomorščak ali morsk razbojnik
16. Junaška pesnitev v heksametrih, ki opisuje epizodo iz bojov Grkov pred Trojo
17. Nemški skladatelj in dirigent (Hans...)
18. Reka v Sibiriji, teče iz Bajkalskega jezera
19. Tropska rastlina z bodečimi mesnatimi listi
20. Kraj ob vznožju italijanskih Alp blizu reke Astico
21. Vrsta perzijskih preprog v svetlejših tonih
22. Simbolični orientalski pozdrav
23. Sol uranske kisline
24. Večja skladba za eno ali več glasbil, sestavljeno iz treh ali štirih stavkov

MAGIČNI KVADRATI

■	1	2	3	4	5	6	■	13	14	15	16	17	18
1								13					
2								14					
3								15					
4								16					
5								17					
6								18					
■	7	8	9	10	11	12	Sestavil: Boštjan Burger	19	20	21	22	23	24
7								19					
8								20					
9								21					
10								22					
11								23					
12								24					

Vodoravno in navpično:

1. Tovarna sanitetnega materiala (VIR)
2. Priočesna leča pri optičnih pripravah
3. Dnevna obleka katoliških duhovnikov
4. Rusko mesto ob Volovski plošči
5. Pretirana strast, želja ali ljubezen do česa
6. Najvišja gora v Turčiji, kraj legendarnega pristanka Noctove barke
7. Manjša, potezna ribiška mreža za obalni ribolov
8. Moško ime (god na 10. januar)
9. Krompirjasti tropski gomolj bogat škroba (užiten)
10. Naslov nekdanjih Kozaških bojvnikov
11. Poklek in dotik tal s čelom
12. Južnoameriško drevo in njegov sad
13. Polotok med Jadranskim in Črnim morjem
14. Mestece na severnem Švedskem, leži ob železnici proti Narviku
15. Mejna količina ali znesek
16. Lesu podobna rudnina
17. Čisto premoženje, npr.: gotovina,...
18. Reka na severu Aljaske, izliva se v zaliv Katzebve (Berlingov preliv)
19. Nepremočljiva povoščena plahta za pokrivanje tovorov
20. Alkaloid v koreniki ipekakuanje
21. Desni pritok Morave; pokrajina v vzhodni Srbiji
22. Kozaški bojevnik (10)
23. Naselje v južnem Krasu, blizu so Škocjanske jame
24. Kraljevsko jabolko (12)